

424, 052

17 84

КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ

Навчальний посібник

УДК 37.035(075.8)
ББК 74.200.52я73
П84

Рецензенти

д-р психол. наук, проф. І. В. Данилюк,
д-р психол. наук, проф. А. Б. Коваленко

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету психології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол №3 від 16 жовтня 2014 року)*

*Ухвалено Науково-методичною радою
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
16 жовтня 2015 року*

П84 Профорієнтація : навч. посіб. / упорядник Г. К. Юрчинська. - К. :
Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2016.-271 с.

Наведено коротку історію й загальну характеристику профорієнтації та проф-відбору. Розглянуто основні аспекти професійного самовизначення молоді, охарактеризовано мотиви вибору професії. На основі узагальнення досвіду профорієнтаційної роботи розкрито зміст професійної інформації, вивчення учнів з метою профорієнтації, професійної консультації, професійної адаптації. Для відпрацювання навичок практичної роботи майбутнього профорієнтолога і профконсультанта запропоновано профорієнтаційні завдання та методики. Для студентів факультету психології.

УДК 37.035(075.8)
ББК 74.200.52я73

© Юрчинська Г. К., упорядкування, 2016
© Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
ВПЦ "Київський університет", 2016

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	3
ЧАСТИНА 1. ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ.....	5
ГЛАВА 1. Загальна характеристика профорієнтації та профвідбору.....	5
1.1. Науково-технічний поступ і питання оптимізації освіти.....	5
1.1.1. Сутність науково-технічного поступу.....	5
1.1.2. Роль наукового менеджменту, психотехніки та педагогічного напрямку в науковій організації праці.....	9
1.1.3. Питання оптимізації загальної та професійної підготовки фахівців.....	19
1.2. Психологічна трудова експертиза.....	34
1.2.1. Основні форми трудової експертизи.....	34
1.2.2. Порівняльна характеристика профорієнтації та профвідбору.....	36
1.3. Предмет і задачі профорієнтації.....	50
ГЛАВА 2. Професійне самовизначення молоді: основні психологічні аспекти.....	53
2.1. Сутність професійного самовизначення: теорії професійного вибору та розвитку кар'єри.....	53
2.2. Професійне самовизначення: дефініція, структура, узгодженість із поняттями професійної орієнтації та вибором професії.....	79
2.3. Суб'єкт та ситуація вибору професії.....	83
2.3.1. Характеристика суб'єкта процесу професійного самовизначення.....	83
2.3.2. Ситуація вибору: визначення та характеристика.....	85
2.4. Мотивація вибору професії.....	90
2.4.1. Система внутрішніх спонукальних сил вибору професії.....	90
2.4.2. Класифікація актів вибору: альтернативи, критерії.....	94
2.4.3. Сенси професійного самовизначення.....	95
2.4.4. Тривалість та стадії професійного самовизначення.....	98
2.4.5. Основні етапи профорієнтації.....	103
2.4.6. Випадковість та її вплив на вибір професії.....	107

ГЛАВА 3. Мотиви вибору професії	109
3.1. Інтерес як мотив вибору професії.....	109
3.2. Обов'язок перед суспільством як мотив вибору професії.....	115
3.3. Самооцінка як мотив вибору професії.....	118
3.4. Співвідношення мотивів у різних вікових групах. Типи мотивації.....	126
ЧАСТИНА 2. ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ЯК СИСТЕМА	131
ГЛАВА 4. Професійна інформація та її основні завдання	131
4.1. Професійна орієнтація як системний об'єкт.....	131
4.2. Визначення та психологічні основи професійної інформації як підсистеми профорієнтації.....	135
4.3. Теоретичні та методичні аспекти профінформації.....	141
4.4. Основні завдання та заходи профінформації.....	155
ГЛАВА 5. Вивчення учнів з метою профорієнтації: дослідницько-діагностична робота як підсистема профорієнтації	161
5.1. Професійна психологічна діагностика в профорієнтації.....	161
5.2. Професійне покликання як центральний орієнтир профорієнтації та методи його дослідження.....	165
5.2.1. <i>Вивчення професійних інтересів</i>	165
5.2.2. <i>Проблема діагностики здібностей</i>	167
5.2.3. <i>Попередня діагностика: цінність та обмеження</i>	173
ГЛАВА 6. Професійна консультація як підсистема профорієнтації	175
6.1. Загальна характеристика та завдання профконсультації.....	175
6.2. Профконсультаційна ситуація та її типологія.....	181
6.3. Етика та професійно важливі якості профконсультанта.....	186
ГЛАВА 7. Професійна адаптація	189
7.1. Загальне уявлення про адаптацію і профадаптацію як етап профорієнтації: особливості та завдання.....	189
7.2. Етапи професійної адаптації.....	196
ЧАСТИНА 3. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ	200
Професійне самовизначення: активні профорієнтаційні ігри, вправи, опитувальники.....	200
<i>Заняття 1. Основні групи активних профорієнтаційних методів</i>	200
<i>Заняття 2. Профорієнтаційні опитувальники</i>	208
ДОДАТКИ	218
Список використаної та рекомендованої літератури	249